

Мездра

Общински вестник XXI век

www.mezdra.bg

http://www.facebook.com/mezdraXXIvek

Мездра, 12 - 26 ноември 2014 г.

Бр. 22 (345), Година XIII, Цена 0.30 лв.

От 1 февруари отварят врати

НОВОИЗГРАДЕНИТЕ ЦЕНТРОВЕ ЗА НАСТАНЯВАНЕ ОТ СЕМЕЕН ТИП И ЗАЩИТЕНОТО ЖИЛИЩЕ

От 1 февруари догодина ще започне предоставянето на социални услуги в новоизградените три Центъра за настаняване от семеен тип (ЦНСТ) и едно Защитено жилище по проекта „Моят дом в Мездра“, който се реализира от Община Мездра по ОП „Развитие на човешките ресурси“.

В момента текат конкурси за подбор на персонал и на лица за подкрепящи дейности. Документи за участие в конкурса за персонал подадоха 103-ма, а в този за подкрепящи дейности - 167 души, уточни ръководителят на проекта Елена Нанова. Вече завършиха първите два етапа от конкурсите: подбор по документи и събеседване (интервю) с допуснатите кандидати. Предстои комисията да приключи с оценяването и да обяви одобрените кандидати.

По проекта ще бъдат назначени 60 човека. 37 от тях ще работят като персонал в ЦНСТ-та и Защитеното жилище: детегледачи, медицински сестри, възпитатели, социални работници, трудотерапевти и арт терапевти, психолог, фелдшер и др., а останалите 23-ма ще заемат длъжности в подкрепящи дейности - детегледачи, хигиенисти, социални консултан-

ти, лекари педиатри, рехабилитатори, педагози, огняри, касиери и т. н.

Персоналът и лицата за подкрепящи дейности ще бъдат назначени от 1 декември, след което ще преминат обучение за предоставяне на новите социални услуги. През периода декември-януари ще се проведат опознавателни срещи между персонала и ползвателите на

услугите.

В трите ЦНСТ-та се предвижда да бъдат настанени 28 деца и младежи с увреждания - 24 от ДДМУИ „Вяра, Надежда и Любов“ и 4 от общността при спешна нужда (в центровете над Болницата и при ПГ „Ал. Константинов“) и 8 деца и младежи без увреждания от специализирани институции (в ЦНСТ-то в двора на СОУ „Ив. Вазов“), а в За-

щитеното жилище - 8 младежи с увреждания, напускащи Социалния дом.

Междувременно продължава изпълнението на проекта „Заедно можем повече - за подобряване благосъстоянието

Мисъл на броя: „Демокрацията е механизъм, гарантиращ, че ни управляват толкова добре, колкото заслужаваме.“
Бърнарз ШОУ

на децата в риск на територията на община Мездра“, който се реализира по Програма „Деца и младежи в риск“, финансирана чрез Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009 - 2014 г. По него от 1 септември бяха наети двама ромски медиатори за работа с деца в неравностойно положение на възраст от 3 до 6 години. Предстои обучение на 15 педагогически специалисти в целевите детски градини. Одобрен е графикът за обществените поръчки за доставка на оборудване и обзавеждане и за осъществяване на дейностите по проекта.

Мирослав ГЕТОВ

Туристическа дестинация Враца - Мездра

ТОВА СИ ЗАСЛУЖАВА ДА СЕ ВИДИ

Журналистически тур, посветен на Деня на народните будители, организираха общините Враца и Мездра, Природен парк „Врачански Балкан“ и Природозащитен център „Натура“. Целта на обиколката, която включваше посещения на четири знакови за региона културни, исторически и природни забележителности, бе тяхното популяризиране като единна туристическа дестинация. На поканата за участие в тура се отзоваха журналисти от местни, регионални и централни медии от Видин, Враца, Мездра и София, както и представители на туристически агенции.

Обиколката започна с посещение на Регионален исторически музей - Враца, където разгледахме уникалните експонати в залите „Археология“, „Тракийски съкровища“, „Рогозенско съкровище“, „История на България XV-XIX в.“, „Ботевата зала“, „Нова история“ и „Носители на Международна Ботевска награда“, геоложката експозиция „Каменна гъга“ и „Zn Art - Музей от хартия“ и изслушахме увлекателната лекция, изнесена от директора на музея Илия Стоянов. Информационният тур продължи с посещение на Развлекателен парк „Леденика“, където екскурзоводът Теодора Тороманска ни разказа интересни неща за природния феномен лещерата „Леденика“, един от 100-те национални туристически обекта.

Продължава на 2 стр.

ТИПЧЕНСКОТО ЧИТАЛИЩЕ СТАНА НА 115 ГОДИНИ

В края на октомври едно от най-старите читалища във Врачанско - НЧ „Съзнание 1899“ - с. Типченица, отбеляза 115 години от своето създаване. Юбилеят събра читалищни дейатели от различни поколения, самодейци от сродни просветно-културни средища, спомоществатели и което е най-радващото - много деца. Гости на празника бяха кметът на Мездра Иван Аспарухов, дългогодишният председател на ГОНС (1966-1976) инж. Любен Йотов и кметският наместник на Дър-

нов, Георги Кръстев, Петко Тодоров и Васил Цанов се събират една вечер в местното школо и основават читалище. Сред 26-те учредители са и младежите Петко Григоров, Андрей Цветков, Иван Павелчов, Георги Стоянов, Еленко Умарски и Петър Калчев.

Три години по-късно, на 20.IX.1899 г., популярното „типченско театро“ поставя Вазовата пиеса „Руска“, като единствената женска роля се изпълнява от Атанас Петков. Именно тази дата се счита за рождена на читалището.

Пологане основите на читалището - 1937 г.

манци Димитър Тронков. Началото на читалищното дело в Типченица е поставено през 1896 г., когато родолюбивите учители Стоян Чорба-

„Наричат го „Съзнание“, за да опази българското съзнание и да се възражда българският дух“, заяви читалищният настоятел Николай Николов,

който очерта основните моменти в историята на това народополезно духовно огнище.

„115-те години от създаването на нашето читалище ни дават самочувствие, че в тези трудни времена нас ни има и макар и с много усилия читалищното дело продължава“, каза Елена Прокопиева, председател на читалището. Благодаря ви, уважаеми самодейци, че поддържате жив огъня, запален преди 115 години и нека си пожелаем този огън да гори и през следващите десетилетия. Нека все по-често салонът на читалището да бъде пълен с хора. Нека си пожелаем: да пазим нашето читалище. Да работим всички

заедно, за да извисяваме българския национален дух, за да съхраним българското, за да я има България!“

Слово за съвременните измерения на будителството произнесе кметът на Типченица Георги Георгиев. Поздравителни адреси по случай паметната годишнина връчиха Община Мездра, ЦДГ, децата на Типченица и Люба Петева, която живее в с. Караманово, Русенско.

Празнична програма изнесе Тригласният женски народен хор „Типченски майки“, женският народен хор „Зорница“ при НЧ „Подем“ - Дърманица, трио „Севера“ при НЧ „Христо Ботев“ - Ботевград, ЦДГ-Типченица и квартет „Славеите на Нагва Караджова“.

ОТНОВО ОПИТАХА ДА СВАЛЯТ ДАМЯНОВСКИ

Председателят на Общински съвет - Мездра **Делян Дамяновски** остава на поста си - това стана ясно на октомврийската сесия на местния парламент, на която 8 съветници внесоха предложение да бъдат прекратени неговите правомощия. Предложението направиха съветниците от ПП ГЕРБ **Надежда Йорданова**, **Ивайло Тошев**, **Васил Христов**, **Цанко Петков**, **Тихомир Тошев**, **Ивайло Тодоров** и **Яна Нинова**, и съветникът от КП „Движение за община Мездра“ **Славеи Младенов**.

Мотивите на вносителите: „Като председател на Общински съвет - Мездра е нарушил ЗМСМА, чл. 27, ал. 4, във връзка с чл. 21, ал. 1, т. 6, на заседание на ОбС - Мездра на 25 септември 2014 г. по т. 1 от приетия дневен ред допуска да се вземе решение с по-малко от изискуемия минимум гласове по закон“. Визира се Решение 601/Про-

токол №37 от 25.09.2014 г., с което ОбС - Мездра увърждава изключения от минималния брой на учениците в самостоятелни (или слети) паралелки с по-малко от 10 ученика в ОУ „Хаджи Димитър“ - Елисейна и ОУ „Васил Кънчов“ - Моравица.

В отговор **Дамяновски** заяви, че въпросното решение е законосъобразно, тъй като е взето с изискването от закона обикновено, а не квалифицирано мнозинство. Той припомни, че „за“ решението са гласували 10 от присъствалите в залата 12 (от общо 21) съветници, 1 е бил „против“ и 1 се е въздържал. В подкрепа на твърдението си, че решението е законосъобразно, **Дамяновски** посочи, че то не е било оспорено в законоустановения срок нито от кмета на общината, нито от прокуратурата, нито от областния управител. Според **Дамяновски** истинските мо-

тиви на вносителите са политически.

Съветниците от ПП ГЕРБ опонираха, че предложението за прекратяване на правомощията на **Дамяновски** е тяхно партийно решение, с което се възползват от правомощията, които им дава ЗМСМА.

След тайно гласуване предложението за предсрочно

прекратяване на правомощията на председателя на ОбС - Мездра не бе прието. За отстраняването на **Дамяновски** гласуваха 10 съветници, а останалите 11 бяха против.

Това е третият неуспешен опит за неговото сваляне от ръководния пост през настоящия мандат - предишните два бяха през декември 2011 г. и през май т. г.

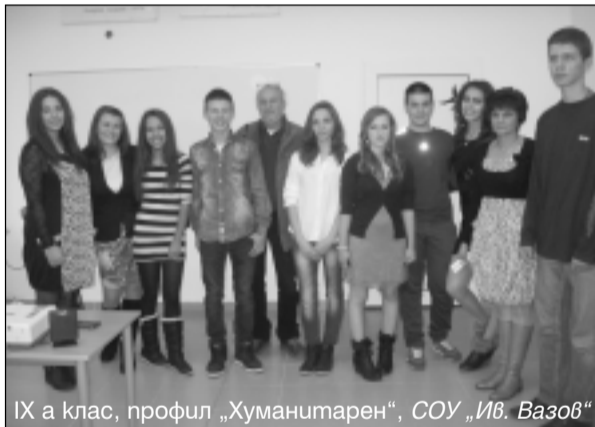
ПОКЛОН, БУДИТЕЛИ НАРОДНИ

С урок по родолюбие, посветен на 190-годишнина от издаването на първия новобългарски учебник - „Буквар с различни поучения“, популярен като „Рибен буквар“, седмокласници от СИП „Приятелите на историята“ в ОУ „Христо Ботев“ - Мездра отбелязаха **Деня на народните будители - 1 ноември**. Под наставничеството на преподавателката по история **Светла Кръстева** учениците представиха мултимедийна презентация за живота и делото на автора на „Рибния буквар“ г-р **Петър Берон** (1800 - 1871) и пресъздадоха поучителни истории от неговия учебник. Посланието, което децата отправиха към своите връстници и възрастните, бе: „Един живот може да бъде изживян навсякъде и по различен начин, но той придобива особен смисъл, когато е посветен на Отечеството!“

На един от най-българските празници в календара бе посветен и откритият урок под

СИП „Приятелите на историята“

наслов „Поклон, будители народни“, който изнесоха гевеокласници от профил „Хуманитарен“ в СОУ „Иван Вазов“.

С презентация и оригинален свитък възпитаниците на учителката

по български език и литература **Красинка Николаева** почетоха паметта на възрожденските книжовници и просветители **Отец Паусий**, **Софроний Врачански**, **Неофит Бозвели**, **Васил Априлов**, **Неофит Рилски**, г-р **Петър Берон**, **Иларион Макариополски**, **Найден Геров** и др. По случай **Деня на будителите** средношколците изгадоха тематичен брой на училищния вестник „Мастило“ и представиха резултатите от проведената от тях сред мездренското гражданство анкета по случай 1 ноември.

Поредица от уроци по родолюбие проведе и **Детският отдел на Читалищната библиотека**, съвместно с ученици, класни ръководители и възпитатели от начален етап в СОУ „Иван Вазов“, ОУ „Христо Ботев“ и ОУ „Св. св. Кирил и Методий“. Акцент в тях бе презентацията „Будители народни“, подготвена от библиотекаря **Димитрина Иванова**.

ТОВА СИ ЗАСЛУЖАВА...

От 1 стр.

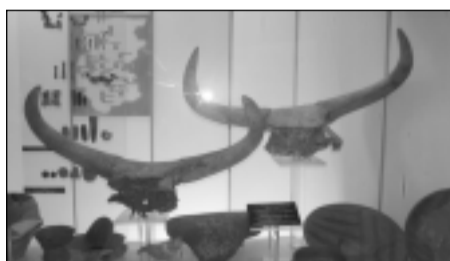
Следващата атракция, която посетихме, бе **Туристически комплекс „Дядо Йоцо гледа“**, който се намира в подножието на „Перлата на Искърското дефиле“ - живописното балканско селце **Очин дол**. Там бяхме посрещнати радушно от

гостоприемния собственик на комплекса **Огнян Петров**, който сподели как се е родила идеята за изграждането на паметник на **Вазовия герой**, за Националния фолклорен събор „Де е българското“, който се организира тук от 10-на години, и за Наградата за родолюбие „Дядо Йоцо гледа“.

Последната спирка от нашата обиколка бе **Археологически комплекс „Калето“** в Мездра, който наскоро също бе включен в 100-те национални туристически обекта. По време на разходката из едноименната антична и средновековна крепост разгледахме постоянната експозиционна зала, в която са подредени част от находките, открити при ежегодните археологически разкопки.

„В Археологически комплекс „Калето“ е съхранена 7-хилядолетна история, която представлява интерес не само за нас като българи, но и за чужденците, подчерта управителят на комплекса **Димитър Павлов**. Защото тук са събрани на едно място артефакти от почти всички ис-

торически епохи - като се започне от праисторията, та се стигне до средновековието. И може да се види на едно място как са се развивали не само българските земи, но и световната цивилизация като цяло.“

„Това наистина си заслужава да се види!“, категорични бяха в края на обиколката участниците в журналистическия тур. Амбицията на организаторите е той да стане традиционен, за да могат повече хора у нас и в чужбина да научат и за други емблематични обекти от атрактивната туристическа дестинация **Враца - Мездра**.

Мирослав ГЕТОВ

Премиера

КОГО ПЛАШИ „ПЛАШИЛОТО“?

Наскоро в Мездра бе представена мемоарната книга на о.р. полк. **Тодор Ников** „Плашилото“, в която авторът разкрива своята истина за **Държавна сигурност**.

„Плашилото“ представя сполучлив аналитично-мемоарен опит за историческа реабилитация на демонизираната от началото на прехода до днес **Държавна сигурност** - отбелязва в предговора на книгата покойният проф.

Николай Василев. Демонизация, която е обусловена от паническият инстинкт за самосъхранение на висшата партийна и стопанска номенклатура на БКП, продуцирала „сценария“ за прехвърлянето на цялата вина за тоталитарните престъпления върху фактически подчинените им структури.

„Плашилото“ е не само хладен анализ, трезва равностметка, строга интерпретация. Макар че е и всичко това - подчертава в заключение проф. **Василев**. Книгата на полк. **Ников** е искрена, честна изповед, писана от позициите на патриотичната ангажираност и гражданската отговорност. Тя е тревожно послание към съвестта на нацията. Дано да я чуят онези (не кряскащите, те чуват само себе си!), от които зависи възстановяването на жизненоважните за родината структури!“

ТУРСКИЯТ ГЕНОЦИД НАД ТРАКИЙСКИТЕ БЪЛГАРИ

Паралелно с „Плашилото“ бе представена книгата „Геноцид“ на **Любомир Шопов****, която разкрива жестоката истина за избиването, насилствено прегонване и заграбване от турската държава на частните имоти на близо половин милион българи от Източна Тракия и Мала Азия (1912-1925 г.), за пораждането и развитието на т. нар. Тракийски въпрос. „За първи път - безпощаден и професионален анализ на съвременните българо-турски отношения, четем в предговора на книгата, на „неоосманизма“, на двойните стандарти и задкулисието в днешната вътрешна и външна политика на България, на политиката на ДПС, за курса към ликвидирание на българщината по нашите земи. Жестоката истина за жестоки неща.“

На читателите за встъпване Мездра - 21 век с най-добри условия и условия да се ле съберат споро. Все пак в своя история не може да се каже, че това да бъде изключително! Е наше историческо наследство! Бр. мисл. 7/1.11.14

* **Полк. Тодор Ников** има дългогодишен стаж в системата на МВР. Бил е оперативен работник в Държавна сигурност и преподавател по теория на контраразузнаването във Висшата специална школа на МВР. Зам.-началник в Централното информационно-аналитично организационно управление и началник на аналитичния отдел в Седми отдел (направление „Терор“) на Шесто управление на ДС. Работил е по разследване на терористичните актове на Централна гара Пловдив, Летище Варна, гара Буново и хотел „Сливен“ (1984-1985) по време на Възродителния процес.

** **Любомир Шопов** е бивш дипломат в МВНР и кадрови служител на разузнаването. Бил е ръководител на българската правителствена делегация на поверителните преговори във Виена между държавите-членки на НАТО и на Варшавския договор, посветени на разоръжаването в Централна Европа (1979-1984), началник на отдел „Трети“ - „Балкански страни“ (1985-1988) в МВНР и завеждащ отдел в ЦК на БКП, отговарящ за работата с българските турци (1988-1989). Автор на книгата „Отдел „Трети“ (2012 г.)

ПОКЛОНЕНИЕ НА ГРОБА НА ЦАР САМУИЛ НА О. СВ. АХИЛ

Навръх Деня на народните будители - 1 ноември, група родолюбци от Мездра, Враца и София се поклониха на гроба на Цар Самуил (997-1014 г.) на остров Св. Ахил в Малкото Преспанско езеро, Егейска Македония, Гърция. Поклонението бе посветено на 1000-годишнината от смъртта на българския владетел. През 986 г. Самуил печели една от най-големите си военни победи: след продължителна обсада превзема Лариса - централния град на Тесалия, и пренася мощите на Св. Ахил, почитан като небесен покровител на областта, на острова в Малко-

е открит от гръцкия археолог проф. Николаос Мицопулос през 1969 г., а днес тленните останки на владетеля се съхраняват в Музея на византийската култура в Солун. След като поднесоха цветя и запалиха свещичка пред саркофага на Цар Самуил в базиликата „Св. Ахил“, където е и гробът на неговия първороден син Гаврил Рагомир (1014-1015 г.), патриотите

то Преспанско езеро, където е имал резиденция. Тук построява голяма патриаршеска църква, чийто патрон става Св. Ахил и полага в нея мощите на светеца. Гробът на Цар Самуил

развяха националния трибагренник, снимаха се за спомен и получиха свидетелства за поклонник на гроба на владетеля. Сред поклонниците бяха председателят на Общински съвет -

Мездра Делян Дамяновски, археологът в Регионален исторически музей - Враца Георги Ганевовски, зам.-председателят на Областния комитет на ВМРО - Враца Красимир Тодоров, народната певица Гуна Иванова, родолюбките Татяна Немска, Патриция Кирилова (председател на сдружение „Велика България“) и Цвете Борисова (председател на сдружение „Български будители“).

В рамките на тридневната експедиция в Гърция, Албания и Македония участниците в патриотичната инициатива посетиха някогашния български град Костур (дн. Кастория, Гърция), където разгледаха три от запазените средновековни църкви, срещнаха се с нашен-

ци в старинния град Горица (дн. Корча, Албания) и село Бобошица, където разгледаха две средновековни български църкви в запустял манастирски комплекс „Св. Никола“. По-сетне гостуваха в Охрид на Люпчо Куртелов, председател на сдружението за толерантност и сътрудничество „Хоризонти“, който е потомък на видния възрожденски просветител, книжовник и фолклорист Димитър Миладинов (1810-1862).

Останалите забележителности, които разгледаха, бяха гробницата-музей на Филип II Македонски във Вергина и базиликата „Св. Димитър“ в Солун, в която се намират мощите на св. вмчк Димитрий Мироточиви, почитан като патрон на славянството.

Проект

ОБИЧАМ ПРИРОДАТА - И АЗ УЧАСТВАМ

Педагогическият екип ОДЗ №1 „Мир“ - Мездра работи по образователната Програма „Неогея“, която е насочена към екологосъобразното поведение на 3-7-годишното дете, социализиращо се в условията на детската градина. Една от най-важните задачи, която сме си поставили, е опазването на околната среда, защото природата възбужда детето и то има необходимост от опознаване, разбиране и опазване на нейните богатства.

Този бе водещият мотив, който ни провокира, да кандидатстваме с Проект „Обичам природата - и аз участвам!“ в едноименния конкурс от Националната кампания „За чиста околна среда - 2014 г.“, организиран от МОСВ и ПУДОС. Нашият проект бе един от 147-те одобрени проекти за финансиране (от постъпилите 838), разработени от детски градини в цялата страна. Неговият бюджет е 4893 лв., а периодът за изпълнение - 27.06 -30.11.2014 г.

За успешното реализиране на проекта си поставихме следните цели: 1. Повишаване на екологичната култура и положително отношение към природата; 2. Осигуряване на място за игра, обучение и отиди за родители-учители-деца. Те бяха съобразени със Стратегията за развитие на екологично възпитание и отговорности у подрастващите в насока опазване на природните ресурси чрез планираните задачи: а) Развиване представите на детето за екологосъобразно поведение; б) Изграждане на компетентности за взаимодействието му с природата; в) Провокиране неговия познавателен интерес за опознаване, разбиране и опазване на околната среда; г) Ангажиране и съпричастност на родители и общественост за формиране на екологична култура у подрастващите.

В резултат на извършените дейности една част от двора на детската градина придоби напълно нов облик, който изненада приятно всички - деца, родители и гости, в деня на представянето на проекта. Те бяха реализирани благодарение на съвместната работа на екипа на ОДЗ 1 и отзивчивостта на родители и институции. Убедени сме, че изпълнението на проекта ще остави дълбоки следи у деца, родители и общественост и те заедно ще подгържат еко кървовете и опитното поле в двора на градината. Ще се изгради трайна екологичната отговорност за чиста околна среда, ще се повиши екологичната култура в сферата на опазване на природната среда в образователния и възпитателен процес. Ще се провеждат тематични ситуации, свързани с природата в обособените еко кървовете.

Зоя ЦВЕТКОВА

Футбол: „А“ ОФГ Враца Юг

„ОКОЛЧИЦА“ И „СКАЛА“ В БИТКА ЗА ПРИЗОВО КЛАСИРАНЕ

Приключи първият дял от шампионата по футбол в „А“ ОФГ Враца Юг, в който играят 10 отбора от нашия регион. Начело в есенното класиране е Ботев (Криводол) с 24 т. (29:5, 8 победи и 1 загуба). На второ място е Околчица (Моравица), която има 21 т., при голово съотношение 23:9 (7 победи и 2 загуби), а на трета позиция ще зимува Скала (Зверино) с 20 т. и голова разлика 21:5 (6 победи, 2 равенства и 1 загуба).

Прави впечатление, че „шахматистите“ от Искърското дефиле по-

бедиха първите два отбора в подреждането - Околчица с 0:3 и Ботев с 1:0, но в края на полусезона пропиляха ценни точки срещу значително по-слаби съперници. В директния двубой помежду им Ботев (Криводол) се наложи трудно на собствен терен над Околчица с 2:1.

Доста по-неубедително се представя третият тим от нашата община - Локомотив 1929 (Мездра), който заема незавидното предпоследно, девето място със скромния актив от 6 т. и голово съотноше-

ние 13:28 (2 победи и 7 загуби). „Пиратите“ записаха само два успеха: у дома срещу Ботев (Полчица) с 3:2 и срещу абсолютния аутсайдер в групата Миньор 2005 (Згориград) със 7:1.

С отбелязаните 29 точни попадения Ботев (Криводол) има най-резултатното нападение, а най-стабилни са защитите на криводолчани и на зверинчани, които са допуснали само по 5 гола. Листата на гол-

майсторите оглавява Цоло Петров (Строител - Кунино) с 11 точни попадения.

В другата „А“ ОФГ - Враца Север, лидер е Манастирци 2000 (Ман) с пълен актив от 27 т., следван от Монолит (Ман) с 24 и Дунав '98 (Селановци) с 21 т. Голмайстор №1 е Илия Илиев (Манастирци 2000). Първенствата във врачанската четвърта дивизия ще бъдат погнвени напролет.

Мездра
Общински вестник
21 век
Издава
Община Мездра и
спомоществатели

ОБЩЕСТВЕНА РЕДКОЛЕГИЯ: Валентин Вълчев, Владимир Джаферски, г-р Герго Цонков, Павлина Русева, Рени Нинова, Доброслав Стоянов, Светла Дамяновска, Тодорка Василева

РЕДАКТОР: Мирослав Гетов 0885 695 506

Всеки автор носи отговорност за публикациите си.

Ръкописи не се връщат. Хонорари не се изплащат. Броят е приключен редакционно в 09.30 часа на 11 ноември.

Художник-фотограф: Евгени Кучков

ПОЧЕТЕН РЕДАКТОР: Кирил Раговенски

Предпечатна подготовка: Теодора Тошева и Чавдар Иванов

Печат: „БГ ПРИНТ“ - Враца

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА:

Мездра, ул. „Хр. Ботев“ 27, ет. 4, Радоцентър

e-mail: mezdra21vek@abv.bg

Общински литературен конкурс за есе

НЕ СЕ ГАСИ ТУЙ, ЩО НЕ ГАСНЕ

Първо място

Да, не се гаси туй, що не гасне. И какво по-красноречиво свидетелство за това от *Деня на народните будители - 1 ноември*. Това е уникален български празник, защото никъде в света няма такъв. Народ, който осъзнава необходимостта от такъв ден и отстоява честването му, не е с угаснал дух, не е загубил националното си самосъзнание безвъзвратно. Да имаш празник, когато се покланяш пред великия благослов на своите будители - хиляди знайни и незнайни мъже и жени, които са вдъхнали в мрака на чуждото потисничество вяра в собствените сили, е символ на буден народ с неугасима вяра. Нищо, че не се отбелязва така тържествено, като американския Ден на благодарността - с фанфари и печена пуйка, нищо, че за много български деца е празник само, защото не са на училище, нищо, че доста са българите, които не могат да посочат поне трима будители, а тези, които ги знаят, не вярват, че националните идеали „вършат работата“ в днешно време. Нищо. Когато искрата на народната памет не е угаснала, в подходящото време тя ще се възпламени. Историческите факти го доказват и аз вярвам в това. Самата необходимост от надежда е пораждала надеждата. Така ще бъде и в съвременна България.

Денят на народните будители възниква в трудното време на душевна разруха след Първата световна война. За българското общество възрожденският идеал е изгубен. Реална е заплахата от разпадане на националната ни ценностна система. В такъв момент българите се вглеждат в най-светлите имена на духовното си минало. Търсят „подкрепата“ на онези, които в трудно време с мощния си родолюбив плам са връщали духовната сила на българите. И приемат 1 ноември - деня на светеца Иван Рилски, за нов, но добре познат празник. Той става един от най-тачените в продължение на две десетилетия от 1922 до 1945 г., когато е отменен. След 9-ти септември денят е обявен за *Празник на българската журналистика* и на в. „Работническо дело“. Но и с този безумен идеологически акт не остават в забвение народните будители, защото „не се гаси туй, що не гасне“. През 1980 г. при подготовката на честванията, свързани с отбелязването на 1300-годишнината на българската държава, започва нова акция за възстановяването на *Деня на народните будители*. Празникът е реабилитиран, макар и временно. Традицията е възстановена през 1990 г. благодарение на призива към българската общественост на *Общонародното сдружение „Мати Болгария“*.

Въпреки превратностите на времето, не спира да свети примера на ония достойни българи - книжовници, настоящи и просветители, които със самопожертвователност са служили на своя народ и дават на днешния българин национално самочувствие и гордост, че сме техни наследници. Но и подтикват да

Росица Петкова

следваме примера им, да знаем, че родолюбието не е само да получаваш блага от Родината, но и да даваш за благо на другите, на страната. Без този пример ще изгубим ориентир като народ и безславно ще угасне националният дух. Но за щастие: „не се гаси туй, що не гасне“!

Никоя политическа сила и икономическа власт не успяват да угасят светлеещите образи на творците и крепителите на българската вселена. Не ще угаснат и днес, не ще се заличи величавият им пример, защото сега имаме още по-голяма нужда от народни будители. Живеем в условията на глобализация, на небивало изобилие от духовни фалшификации, на невероятно социално напрежение, морална деградация, културно обезличаване и икономически дисбаланс, време, когато превръщането на егизма в единственият модел на поведение, валиден за всички слове на обществото. И светлият пример на възрожденските будители сякаш не е достатъчен да подбуди към действие обезверения българин. Но има ли днес хора в страната ни, съизмерими с тези будители, които да ни предвождат в съхраняването на националната ни идентичност, за да не допуснем да бъдем духовно обезличени? Във времето на масово оглуляване на съвременния българин, налудничаво търсещ само развлечение, удоволствия и силни усещания, с които да замъгли чувството за безизходица, при пълната липса на високи цели и стремежи, ще се родят ли съвременните будители?

Да, „не се гаси туй, що не гасне“! Вярвам, че щом все още имаме празник на народните будители, все още има надежда той „да събуди у младите здрав смисъл за съществуването и интерес към децата на миналото“*.

Ученици участват с таланти в творби в конкурси с мото „Не се гаси туй, що не гасне“, на страниците си във фейсбук публикуват не само селфита, но и снимки на народни будители с окуражителни текстове и коментари на всеки национален празник. Да, не е угаснала българската искра на националното ни самочувствие. Наистина народ, който е успял да съхрани историческата си памет в продължение на 500 г. в условия на робство, благодарение на народните будители, е способен и в дни на икономическо и политическо робство и зависимост да устои и да се възроди. И днешното време ще роди своите предводители. Тези от Възраждането не са били аристократи, нито висши духовници, не са имали нито пари, нито образование, а са

мо силен родолюбив дух. Но те правят това, което другаде се прави с пари и от благородници. Щом в онези трудни времена е било възможно да се съхрани националната идентичност - възможно е и днес. Щом хора от народа са ставали народни предводители и будители - възможно е и днес. И днес стотици известни и неизвестни учени, хора на словото, на изкуството, на техническия прогрес, учители и духовници - наследници на Св. Климент Охридски, Паисий Хилендарски, Софроний Врачански, Любен Каравелов, Константин Фотинов, д-р Иван Богоров... служат скромно и достойно със същата самопожертвователност на българския народ. Това, че са неизвестни, че са на позиции, които не им позволяват да бъдат официални водачи на народа, не омаловажава техния принос. Напротив - уголемява го на фона на политическата партизанщина и жажда за власт.

Всяка епоха ражда своите герои - има ги и днес, но те не се бланят от постове, пари и слава, а работят съвестно и тихо - всеки на своето поприще и според възможностите си в това усилно време. И мисля, че само това: да съхраниш завета на предците, да не измениш на техните идеали и родината си, днес е равносилно на подвига на будители.

И аз, като Патриархът на българската литература *Иван Вазов*, на когото са заветните слова „Не се гаси туй, що не гасне“ от едноименното му стихотворение, вярвам, че е достатъчна една искра да бъде съхранена, за да запали пожар днес, че и една звездичка да има само и тя може да ти бъде пътеводител в живота. Вярвам, че духовната светлина, каквато са разпръсквали нашите народни будители, е вечна и неугасима, и никакъв тиранин - политически, икономически или духовен, не е в състояние да я угаси. Вярвам, че и нашето време има своите скромни и честни редови будители.

РОСИЦА ПЕТКОВА

Б. а. **Думи на Стоян Омарчевски (1885 - 1941) - български политик, земеделец, министър на народното просвещение в правителството на Стамболийски (1920-1923). През 1922 г. внася законопроект за обявяване на 1 ноември за Ден на народните будители, който е приет от XIX Народно събрание.*

В следващите дни рожденци са:

- Емилия Гарванска** - педагог-психолог, на 13 ноември
- Жанета Маринова** - ст. експерт в Община Мездра, на 15 ноември
- Христо Найденов** - бивш кмет на с. Горна Бешовица, на 15 ноември, 81 г.
- Мартин Динков** - фотограф, на 15 ноември, 34 г.
- Петър Кръстев** - краевед, на 16 ноември, 84 г.
- Светлана Мицева** - директор "Устройство на територията" в Общината, на 16 ноември
- Галина Димитрова** - ст. експерт в ОЦУИГ, на 16 ноември
- Пламен Русев** - бивш гл. експерт в Община-та, на 19 ноември, 65 г.
- Каролина Кьолер** - р-л на мажоретния състав в Детски комплекс, на 19 ноември
- Павлина Русева** - библиотекар в НЧ "Просвета 1925", на 21 ноември
- Венелин Кръстев** - общински съветник, на 21 ноември, 42 г.
- Борис Вутов** - бивш кмет на с. Очин дол, на 26 ноември, 66 г.

Читалищен живот

ПРАЗНИЧНА ВЕЧЕР ЗА БУДИТЕЛИТЕ

Младежка формация за художествено слово и експериментален театър

И тази година *мездренското читалище „Просвета“* отбеляза по подобаващ начин *Деня на народните будители - 1 ноември*, отдавайки почит към непроходното дело на плеядата знайни и незнайни книжовници, просветители и революционери, допринесли за съхраняването на българския национален дух.

По този повод в една от репетиционните зали бе подредена *изложба-дърворезба* от творби на *Милчо Цанов* от с. Моравица и на *Петър Трифонов* (с псевдоним *ПеТри*), от с. Долна Кремена. Експозицията включва 5 произведения на *Милчо* („Св. Георги“, „Женски профил“, „Слънце и луна“, „Глиган“ и „Финес“) и две на *ПеТри* („Дървото на живота“ и „Пластика“). Хубави думи за силата на изкуството каза *Милка Пухалска* от Краеведското сдружение.

Празничната вечер продължи с *тематичен рецитал*, изнесен от новосформираната *младежка формация за художествено слово и експериментален театър* с ръководител *Юли Пухалска*. Слова на признателност към будителите сподели *Валентина Цеккова*, секретар на читалището.

Кулминацията на възпоминателната проява бе отчитането на резултатите и награждаването на призори-те в *Общинския литера-*

Майсторите-дърворезбари Петър Трифонов и Милчо Цанов

Участници в конкурса

турен конкурс за есе „Не се гаси туй, що не гасне“, организиран от НЧ „Просвета 1925“. В него се включиха девет автори от различни поколения. Техните творби оцени жури с председател *Валентин Вълчев*, председател на Читалищното настоятелство.

С първа награда бе отличено есето на *Росица Петкова*, учител по

български език и литература, журналист, която в момента работи като библиотекар в столично училище. Втора награда заслужи есето на поетесата *Олга Върбанова*, а трета - „За свободата“ на писателя *Цветко Стеев*. Всички участници в конкурса получиха грамоти, а призори-те - и парични премии.

Павлина РУСЕВА

Децата на Мездра

МОНИКА - 4 годинки